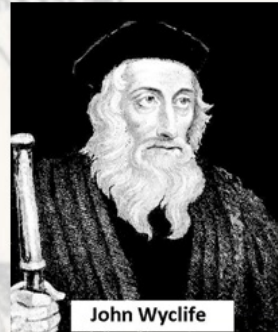

ZNAČILNOSTI IN POMEN REFORMACIJE KOT GIBANJA

- **Reformacija** je versko, kulturno in politično gibanje v 16. stoletju, katerega cilj je bila preureditev rimskokatoliške Cerkve.
- Za predhodnika reformacije veljata Anglež **John Wycliffe** (1320 – 1384) ter Čeh **Jan Hus** (1369 - 1415), ki sta že v 14. stoletju v svojih verskih delih kritizirala propad vrednot katoliške cerkve tistega časa.
- Jana Husa so zaradi njegovega prepričanja 6. julija 1415 **sežgali na grmadi** (na češkem je ta dan državni praznik, "*Den upálení mistra Jana Husa*").

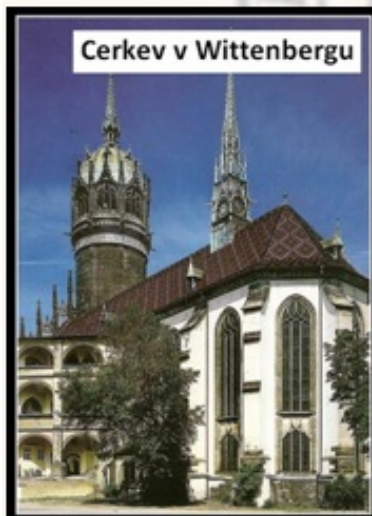

John Wycliffe

Jan Hus

REFORMACIJA KOT VERSKO GIBANJE

- Za začetnika reformacije velja nemški duhovnik **Martin Luther**, ki je 31. oktobra 1517 na vrata cerkve v mestu Wittenberg, Nemčija pribil list s **95 tezami**, s katerimi je obsojal tedanje ravnanje rimskokatoliške cerkve.
- Zahteve (teze):
 - ▶ naj bosta cerkev in bogoslužje revna in preprosta;
 - ▶ zavzemal se je proti čaščenju svetnikov in relikvij;
 - ▶ cerkev se ne sme postavljati nad državo;
 - ▶ **vsak vernik naj sam bere Sveto pismo v svojem maternem jeziku;**

REFORMACIJA KOT VERSKO GIBANJE

- Luther je sprva zahteval le reformo katoliške cerkve, a ga je ta zavrnila.
- Zahteve po preprostosti in proti bogatenju cerkve so pri vseh slojih naletele na velik odmev, zato se je reformno gibanje okrepilo. Ko je Cerkev Luthra izobčila, se je oblikovala nova krščanska verska skupnost, ki jo imenujemo **Luteranska ali Evangeličanska Cerkev**.
- Leta 1539 se je na tej osnovi oblikoval **protestantizem**, ki je dobil ime po skupini nemških vitezov, ki so tega leta protestirali pri papežu, ker niso smeli imeti svojih verskih idealov.
- Lutrove ideje so kmalu prevzeli tudi drugi evropski misleci (Francoz **Jean Calvin** – po njem se imenujejo **kalvinisti**, Švicar Ulrich Zwingli, Slovenec Primož Trubar, ...) in jih razširili po Evropi.

REFORMACIJA KOT VERSKO GIBANJE

- **Protestantizem** je krščansko gibanje, ki trdi, da pravo vero razkriva samo Sveto pismo.
- Od 16. stoletja naprej velja protestantizem za eno od treh največjih vej krščanstva.

REFORMACIJA KOT VERSKO GIBANJE

- Ne glede na močan odpor proti protestantom v različnih državah, je protestantizem v svetu močno prisotna religija.
- Protestantizem pozna več ločin oz. skupin (npr. baptizem, anglikanizem, kalvinizem, prezbiternanstvo, kvekerizem, metodizem, ...).

Amiši v ZDA
(anabaptistična ločina protestantov)

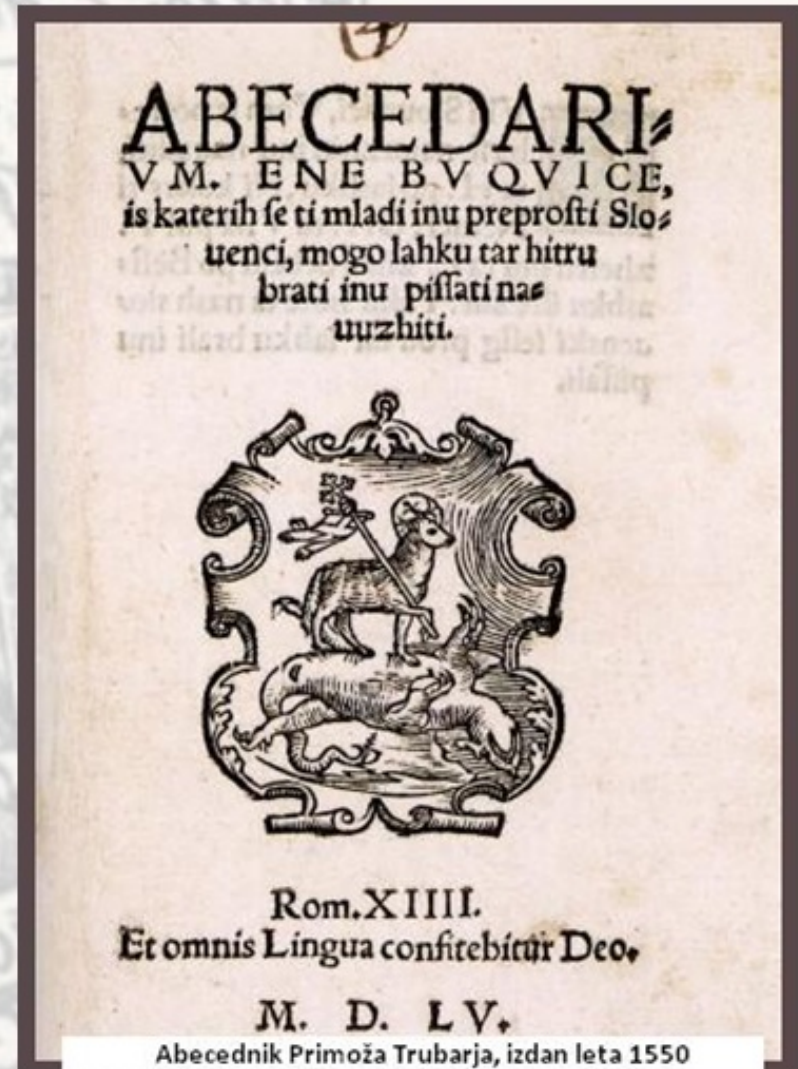
prezbiternanski
križ

REFORMACIJA KOT KULTURNO GIBANJE

- V času, ko so se pojavile reformne zahteve, je bilo **versko, kulturno in politično dogajanje zelo prepleteno**. Cerkev je imela pomembno vlogo v vsakdanjem življenju ljudi, močno pa je vplivala tudi na odločitve vladarjev.
- Do obdobja reformacije preprosti ljudje **niso imeli možnosti** dostopa do knjig v njihovem jeziku (vse je bilo napisano v latinščini, kar pa so znali brati le izobraženi cerkveni dostojanstveniki), pismenost pa je bila velika redkost.
- Zahteva reformatorjev, da naj vsak bere Sveto pismo v svojem jeziku, je pomembno vplivala na **razvoj književnosti** v ljudskih jezikih, vplivala pa je tudi na pojav **necerkvene (t.j. posvetne) književnosti**.
- Z reformacijo se je pričelo razvijati tudi **prevajalstvo**, saj so Sveto pismo prevedli v številne evropske jezike.

REFORMACIJA KOT KULTURNO GIBANJE

- V nekem smislu je reformacija prva prava **kulturna revolucija** v zgodovini, saj je osnovo izobraženosti – pismenost in branje – prenesla na široke ljudske množice.

REFORMACIJA KOT POLITIČNO GIBANJE

- V času reformacije se je evropski **politični zemljevid** zelo spremenil. Cerkevni mogotci so do tedaj imeli neizmerno moč in vpliv na odločitve vladarjev.
- Potem, ko je Luthra leta 1520 zaradi njegovih idej iz Cerkev **izobčil** papež Leon X., ga je za izobčenca leta 1521 proglasil tudi cesar Karel V.
- Največji politični premik pa zagotovo predstavlja **spor angleškega kralja Henrika VIII.** s papežem Klementom VII., ki ni hotel razveljaviti Henrikove zakonske zveze z njegovo prvo ženo (Katarino Aragonsko).

- Henrik VIII. se je kljub papeževemu neodobravanju drugič poročil (z Anno Boleyn; kasneje pa še s štirimi drugimi ženami ...) in dosegel, da je angleški parlament leta 1534 izdal »**Zakon o premoči**« in ga imenoval za vrhovnega poglavarja Angleške Cerkve.
- Pozneje se je anglikanizem širil še v druge dežele - nastale so **anglikanske Cerkve** na Irskem, Škotskem, v ZDA ter v številnih angleških kolonijah.
- Za voditelja Anglikanske skupnosti šteje **Canterburyjski nadškof** (ki mu pripada naslov prvi med enakimi – "*primus inter pares*").

